सार्वजनिक खरिदमा करार व्यवस्थापन
(Contract Management in Public Procurement)

1

, *Joint Secretary*

सार्बजनिक खरिद अनुगमन कार्यालय
(Public Procurement Monitoring Office)

प्रस्तुतीकरण खाका

- करारको अवधारणा
- करारका प्रकृति तथा प्रकार
- करारका अंग तथा शर्तहरु
- करार कार्यान्वयनका महत्वपूर्ण व्यवस्थाहरु:
- विभिन्न जमानतहरु, सप्लायर्स र अपुर्तिकर्ताको दायीत्व ,पेश्की तथा विल भुक्तानी,ढुवानी,चेकजांच,वारेन्टी, धरौटी, मूल्य समायोजन, भेरिएसन आदेश, ठेक्काको म्याद ,ध्यान दिनुपर्ने कुरा आदि

- **Introduction to Contract**
- **Essential elements of contract**
- **Contract management and contract administration**
- **Purpose & Objectives of contract management**
- **Types of contracts (Goods & Works Procur**
- **Documents of Contract Agreement**
- **Order of Priority of Documents of Contract**
- **Major events in Contract Management:**
  - ✓ **Post bid conference**
  - ✓ **Work plan &Schedule**
  - ✓ **Progress & Quality monitoring**
  - ✓ **Progress report**
  - ✓ **Interim payment**
  - ✓ **Cost price adjustment**
  - ✓ **Time extension**
  - ✓ **Liquidated damage**
  - ✓ **Bonus**
  - ✓ **Taking-over certificate**
  - ✓ **Defect liability period**
  - ✓ **Final Payment**
  - ✓ **Additional comment**

Contract

- A **mutual agreement** between two or more parties that something shall be done, an agreement enforceable at law. आपसी सहमती
- A contract is a **legally binding agreement** that defines and governsthe rights and duties between or among its parties कानुनी रूपमा बाध्यकारी संझौता.
- A contract is **legally enforceable** when it meets the requirementsof applicable law.कानुनी रुपमा लागु गर्न योग्य
- At common law, **the elements of a contract are**: offer, acceptance,intention to create legal relations, consideration, and legality of both form and content.बिषय र फर्म को बैधानिकता
- Not all agreements are necessarily contractual, as the parties generally **must be deemed to have an intention to be legally bound.** कानुनी रूपमा बाध्य भएको अभिप्राय भएको*(All contracts are agreements but all agreements are not contracts)*
- Contract shall be in writing. लिखित

All valid contracts must include the following elements to been forced:

- ✓ An offer (प्रस्ताव);
- ✓ And acceptance of the offer presented with (स्वीकृती);
- ✓ A promise to perform (काम गर्ने बाचा);
- ✓ A valuable consideration (मूल्यवान विचार);
- ✓ A time or an event of when the performance must be made (कामको लागी तेकिएको समय);
- ✓ Terms and conditions for the performance (कामको शर्त र अवधी.); and
- ✓ Performance (कार्य सम्पादन)

Poor contract management can compromise poor performance and delay intended development results

Contract management

Contract management (In procurement)

खरिद योजना देखि खरिद कार्य सम्पन्न गरी मालसामान आपूर्ति, परामर्श र अन्य सेवा प्राप्ति र निर्माण कार्यको समाप्ति पछी हस्तान्तरणा सम्मको सम्पूर्ण चरण बद्ध क्रियाकलापहरुको व्यवस्थित रूपमा कार्य सम्पादन गर्ने कार्य नै खरिद व्यवस्थापन हो ।

- Contract Management is the process of managing contracts, deliverables, deadlines, contract terms and conditions while ensuring customer satisfaction. **सम्झौता व्यवस्थापन भनेको ग्राहकको सन्तुष्टि सुनिश्चित गर्दै सम्झौताहरू, वितरणयोग्य, समयसीमा, सम्झौताका सर्तहरू र सर्तहरू व्यवस्थापन गर्ने प्रक्रिया हो।**

- Contract management is the monitoring and control of contractor performance to ensure optimal outcomes from a contract. • **सम्झौता व्यवस्थापन भनेको सम्झौताबाट उच्चतम परिणामहरू सुनिश्चित गर्न ठेकेदारको कार्यसम्पादनको अनुगमन र नियन्त्रण हो।**

- It includes establishing communication pathways and protocols, monitoring progress toward delivery of contract deliverables, managing payments, controlling variations, measuring contractor performance, and closing out the contract.• **यसमा सञ्चार मार्ग र प्रोटोकलहरू स्थापना गर्ने, सम्झौता वितरण योग्यहरूको डेलिभरीमा प्रगतिको अनुगमन, भुक्तानीहरू प्रबन्ध गर्ने, भिन्नताहरू नियन्त्रण गर्ने, ठेकेदारको कार्यसम्पादन मापन गर्ने, र सम्झौता बन्द गर्ने समावेश रहेको हुन्छ।**

Purpose of contract management

- कानुनी र नियामक आवश्यकता पालना गर्ने सन्दर्भमा गुनासो व्यवस्थापनको सुनिश्चितता गर्ने
- करार सम्झौतासंग सम्वन्धित जोखिमहरूको व्यवस्थापन गर्ने
- लागतको अधिकतम प्रयोग र दक्षतामा आवश्यक सुधार गर्ने
- सम्झौता पक्षधर सितको संचार र सम्बन्धको बिकास गर्ने
- कार्य सम्पादन मूल्यांकन र अनुगमनलाइ प्रभावकारी बनाउन

अवधारणा र परिभाषाहरु

- "खरिद सम्झौता" भन्नाले सार्वजनिक निकाय र आपूर्तिकर्ता वा निर्माण व्यवसायी वा परामर्शदाता वा सेवा प्रदायक बीच दफा ५२(खरिद सम्झौता र सोका शर्तहरु) बमोजिम भएको खरिद सम्वन्धी सम्झौता सम्झनु पर्छ।

- सार्वजनिक निकायले गर्ने फुटकर बाहेक सबै खरिद गर्दा खरिद सम्झौता गर्नुपर्छ ।

अवधारणा र परिभाषाहरु

- सम्झौता वा करार हुन: (१) एक पक्षले अर्को पक्ष समक्ष म यसो गर्न तयार छु भनि प्रतिबद्धता जाहेर गर्ने (Offer), (२) अर्को पक्षले अघिल्लोले गरेको स्वीकार गर्ने (Acceptance), र (३) दुबै पक्ष सहमत भएको कागजातमा सहीछाप गर्ने (Agreement) .

- करार कानूनी मान्यता प्राप्त हुन्छ । र एक पक्षिय रुपमा भङ्ग गरेमा क्षतिपूर्ति तिर्नुपर्ने हुन्छ ।

करारको प्रकार/प्रकृति

- Admeasurements Contract(Time-based)
  - BOQ को जोड गरी ठेक अंक निकालिन्छ ।
  - BOQ मा ठेकेदारले उल्लेख गरेको प्रत्येक Item Rate अनुसार नै भुक्तानी गरिन्छ ।
- Lump-Sum Contract
  - Activity Schedule लाई नै कामको Priced मानि ठेक अंक निकालिन्छ ।
  - Activity Schedule को आधारमा कामको अनुगमन र नियन्त्रण गरिन्छ र त्यसैको आधारमा भुक्तानी गरिन्छ । माइलस्टोनमा तोकिएका अनुसार भुक्तानी गरीन्छ ।

सझौताको प्रकार/प्रकृति

- **मालसामान वा अन्य सेवाको खरिद सम्झौता (अनुसूची ३)**

  (क) खास मालसामान वा अन्य सेवा आपुर्ति सम्झौता –विशेष प्रकृतिका मालसामान खरिद गर्न खास मालसामान वा सेवा आपुर्ति

  (ख) संरचनात्मक वा एकाइ दर सम्झौता(सार्वजनिक निकायले माग गरेको समयमा खरिद सम्झौतामा उल्लेखित दर र शर्त बमोजिम)

  ग) बहुवर्षिय सम्झौता

  (घ) डिजाइन, आपुर्ति र जडान सम्झौता

  (ङ) डिजाइन, आपुर्ति, जडान र मर्मत सम्भार सम्झौता

  च) टर्न की सम्झौता(ठूला प्लान्ट को कार्य सम्पादन क्षमता उल्लेख गरी डिजाइन,आपुर्ति,निर्माण, र जडान कार्य खरिद सम्झौतामा उल्लेख भए बमजिम सम्पन्न गरी हस्तान्तरण)

- निर्माण कार्यको खरिद सम्झौता (अनुसूची ४)

  (क) एकाइ दर सम्झौता – निर्माण कार्यको परिमाण सम्झौताको समयमा एकिन नभएको

  (ख) एकमुष्ट रकम सम्झौता (भुमिगत पाइपलाइन जस्ता नापजांच गर्न कठिन हुने)

  (ग) लागत सोधभर्ना सम्झौता (जोखिमयुक्त काम, पूर्वानुमान गर्न नसकिने)

  (घ) समय र सामग्री दर सम्झौता (लागत र समयको एकिन गर्न नसकिने)

सझौताको प्रकार/प्रकृति

- निर्माण कार्यको खरिद सम्झौता (अनुसूची ४)
  - (ङ) डिजाइन र निर्माण सम्झौता
  - (च) व्यवस्थापन सम्झौता(निर्माण कार्यको गुणस्तर,सम्पन्न गर्ने अवधि,कानुनि र अन्य सवै दायित्व समेतको)
  - (छ) कार्यसम्पादनमा आधारित मर्मत सम्भार वा व्यवस्थापन सम्झौता
  - (ज) पिसवर्क सम्झौता(पटके रूपमा गराइ रहनु पर्ने स साना मर्मत कार्य)
  - (झ) निर्माण र मर्मत सम्भार सम्झौता

- परामर्श सेवाको खरिद सम्झौता (अनुसूची ५)
  - (क) एकमुष्ट रकम सम्झौता- न्युन जखिम,गुणस्तर मापन सजिलै गर्न सकिने परामर्श सेवा
  - (ख) समयबद्ध सम्झौता (परामर्श् सेवाको समय अनुमान गर्न नसकिने)
  - (ग) कार्य सम्पन्नताको आधारमा शुल्क दिइने सम्झौता
  - (घ) प्रतिशतमा आधारित सम्झौता (निर्माण कार्य सम्पन्न भएके लागतको प्रतिशत का अधारमा)
  - (ङ) सेवा समय निश्चित नभएको सम्झौता(अवश्यक भएको वेला परामर्श सेवा लिने)

करारका अंगहरु

- सम्झौता पत्र (सम्झौता अंक र मिति खुल्नेगरी)
- कार्यसम्पादन जमानत
- ठेक्काका शर्तहरु (GCC & SCC)
- Work Schedule & Personnel Schedule
- BOQ
- भुक्तानी विधि र तरीका (बैदेशिक मुद्राको भुक्तानी छ भने विनिमय दर तोकिएको पत्र)
- Project Detail (DPR)
- Detail Drawing & Design
- अन्य आवस्यक कागजातहरु

करारका शर्तहरु

- सम्झौताका पक्षहरुको नाम र ठेगाना, फोन नं, फ्याक्स नं, र सम्झौता कार्यान्वयनका लागि सम्पर्क राख्ने व्यक्ति,
- सम्झौताको कार्य क्षेत्र,
- सम्झौतामा रहेका लिखतहरुको विवरण र प्राथमिकताक्रम,
- कार्य सम्पादन तालिका,
- आपूर्ति समय, कार्य सम्पादन गर्नुपर्ने समय वा म्याद थप गर्न सकिने नसकिने व्यवस्था,
- सम्झौताको रकम वा सो निर्धारण गर्ने तरीका,
- मालसामान, निर्माण कार्य वा सेवा स्वीकार हुने शर्तहरु,
- विदेशी मुद्राको भुक्तानी लगायत भुक्तानीका शर्त र तरीका,

करारका शर्तहरु

- काबु बाहिरको परिस्थिति (फोर्श मेजर),
- मूल्य समायोजन गर्न सकिने भए सो को व्यवस्था,
- सम्झौता संशोधन र भेरिएसन आदेश जारी गर्न सकिने भए सो को व्यवस्था,
- बीमा आवस्यक भएमा सो सम्वन्धी व्यवस्था,
- कार्य सम्पादन जमानत,
- निर्धारित अवधिमा कार्य सम्पादन हुन नसके बापतको पूर्व निर्धारित क्षतिपूर्ति (लिक्विडेटेड ड्यामेजेज),
- निर्धारित अवधि भन्दा अगाडि नै कार्य सम्पादन भएमा दिने बोनस सम्वन्धी व्यवस्था,
- सम्झौता रद्द गर्न सक्ने व्यवस्था,

करारका शर्तहरु

- सब कन्ट्र्याक्ट गर्न सकिने वा नसकिने व्यवस्था,
- विवाद समाधानको संयन्त्र,
- लागू हुने कानून,
- बजेट संकेत,
- सम्झौता कार्यान्वयन सम्वन्धी व्यवस्था,
- पेश्की भुक्तानी र फछ्यौट गर्ने व्यवस्था,
- प्रिसिपमेन्ट निरीक्षण (विदेशवाट खरिद गरिने मालसामानको हकमा),
- मालसामानको निरीक्षण र स्वीकृति,
- मालसामानको लिलाम बिक्री तथा रकम असुली गर्ने,
- कार्य स्वीकार प्रतिवेदन(नियम ११७)

करार कार्यान्वयनका महत्वपूर्ण व्यवस्थाहरु

- खरिद सम्झौताको सार्वजनिक सूचना ,
- कार्य योजना र कार्य तालिकासहितको Pre mobilization Conference ,
- कार्यस्थल सुम्पने,
- कार्यान्वयन प्रगति अनुगमन र गुणस्तर पक्षको निरिक्षण र परिक्षणका लागि सम्झौता कार्यान्वयन टोली परिचालन ,
- पेश्की भुक्तानी र फछ्यौट तथा बिल वा बिजकको भुक्तानी व्यवस्था ,

करार कार्यान्वयनका महत्वपूर्ण व्यवस्थाहरु

- खरिद सम्झौतामा संशोधन(कामको आधारभूत प्रकृति र क्षेत्र परिवर्तन नहुनेगरी),
- भेरिएसन आदेश,
- मूल्य समायोजन,
- सम्झौताको अवधि थप सम्वन्धी व्यवस्था,
- विवाद समाधानको संयन्त्र,
- खरिद सम्झौताको अन्त्य र सोको उपचार,
- कार्य सम्पन्न प्रमाणिकरण,
- विमा, आदी

जमानतहरु (Guarantees)

जमानत	रकम	अविध
Bid Security	2 to 3 % of estimated amount exclusive VAT	30 days plus of bid validity period
Performance Security-PG	• 5% of Contract Price for up to 15% below biding • [(0.85 x Cost Estimate – Bid Price) x 0.5] + 5% of Bid Price for more than 15% below biding exclusive VAT	DLP Plus 30 Days
Advance Performance Security- APG	Up to 20%	Contract period plus one month

- अस्वभाविक न्युन कवोल अंक उल्लेख गरेको अवस्था वा फ्रन्ट लोडिङ भएको अवस्था देखिएमा र स्पष्टीकरण सन्तोषजनक नभएमा बोलपत्रदातावाट कवोल अंकको थप आठ प्रतिशत कार्यसम्पादन जमानत लिनुपर्ने । अन्तिम विल भुक्तानी पछी फिर्ता गर्नुपर्ने ।

पेश्की भुक्तानी (Advance Payment)

सम्झौतामा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा वाहेक ठेक अंकमा प्रोभिजनल सम र मूअक को रकम कट्टा गरी बढीमा २०% सम्म पेश्की दिन सकिन्छ । (शुरुमा आधा र बाँकी कार्य प्रगतिका आधारमा)

- पहिलो पेश्की लगेको ३० दिनभित्र कार्य प्रारम्भ गर्नुपर्ने ।
- Commercial Bank's unconditional or on Demand bank guarantee लिएर मात्र दिन सकिन्छ ।
- फछ्यौट वित्तिय प्रगतिको निश्चित अवधिको रनिङ्ग विलवाट कट्टा गर्न शुरु गरी अन्तिम विल भुक्तानी अघि नै सेटल गरिसक्नु पर्छ ।

बिल भुक्तानी

20

बिल बिजकमा हुनुपर्ने कुराहरु: मिति, भुक्तानी पाउनेको नाम र संपर्क ठेगाना, सम्झौता मिति, सम्पन्न कामको नाप, आकार, परिणाम र मूल्य, भुक्तानीको शर्त, आवस्यक प्रमाणहरु, आदि

- भुक्तानीका आधारहरु: सम्झौतामा उल्लेखित भुक्तानीका शर्तका आधारमा, नापी किताव (Measurement Book) मा उल्लेखित भएको वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा
- प्राप्त भएका प्रत्येक रनिङ्ग विलवाट
  - निश्चित प्रतिशत पेश्की,
  - ५% धरौटी,
  - १.५% अग्रीम आयकर,
  - ०.१% निर्माण व्यवसायी कोष र
  - अन्य कुनै कट्टी गर्नुपर्ने भए सो समेत कट्टी गरी बाँकी रकम र विल रकममा १३% मूअक जोडी भुक्तानी गर्नुपर्छ ।(मूअक रकमको ३०% रकम कार्यालय आफैले दाखिला गर्नुपर्ने)
- विल पेश भएको मितिवाट सम्झौतामा तोकीएको म्यादभित्र भुक्तानी गरिसक्नु पर्छ । अन्यथा सम्झौतानुसार ठेकेदारलाई हर्जाना तिर्नपर्ने पनि हुन्छ ।

धरौटी (Retention Money)

- हरेक रनिङ्ग विलको भुक्तानीमा ५% धरौटी कट्टा गर्नुपर्ने ।
- ५०% धरौटी DLP सकिएपछि र बाँकी आ.रा.कामा कर विवरण पेश गरेको प्रमाण कागज पेश गरेपछि भुक्तानी दिनुपर्छ ।
- DLP भित्र सम्वन्धित निर्माण व्यवसायीहरूले त्रुटी नसच्याएमा सार्वजनिक निकायले धरौटी वा जमानतको रकम प्रयोग गरी त्रुटी सच्याउन सक्छ ।
- मालसामान खरिदको हकमा आपुर्तिकर्ताको Obligation रहने समयसम्म धरौटी राख्न सकिने । वारेन्टी को अवधी सम्म रहने ।
- कम्तिमा असी प्रतिशत काम सम्पन्न गरी बांकि काम निर्धारीत समयमा सम्पन्न गर्न सक्छ भन्ने सुनिश्चित भएमा रिटेन्सन मनी बापत वैंक जमानत राखी माग गरेमा रीटेन्सन मनी फिर्ता दिन सकिने छ ।

वारेण्टी (मालसामानको हकमा)

- सम्झौतामा अन्यथा उल्लेख भए बाहेक आपूर्तिकर्ताले नयाँ, प्रयोग नभएको, पछिल्लो मोडेलको सामान उपलब्ध गराउनु पर्ने
- नेपालमा सामान्य प्रयोग गर्दा आपूर्तिकर्ताको कारणबाट कुनै त्रुटि वा छुट (Omission) को कारणले सामान त्रुटिमुक्त रहने वारेण्टीको व्यवस्था
- कुनै त्रुटि भेटिए सोको प्रमाण सहित सार्वजनिक निकायले आपूर्तिकर्तालाई जानकारी गराउनु पर्ने र लगत्तै सो त्रुटि हेर्ने व्यवस्था आपूर्तिकर्ताले गर्नुपर्ने
- SCC मा निर्धारित अवधिभित्र आपूर्तिकर्ताले निकायलाई कुनै थप व्ययभार नपर्ने गरी मर्मत वा प्रतिस्थापनको व्यवस्था गर्नुपर्ने
- SCC मा निर्धारित अवधिभित्र आपूर्तिकर्ताले त्रुटि सुधार नगरे सार्वजनिक निकायले सम्झौता बमोजिम कारवाही गर्न सक्ने

Supplier's ,Purchaser's Responisibility

- आपुर्तिकर्ताले मालसामान र सो संग सम्बन्धित सेवाको सप्लाइ Gcc 12 क्लजमा भएको व्यवस्था बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।
- GCC13 बमोजिम खरिदकर्ताले
  - सम्झौताको प्रावधान अनुसार अनुमति, स्वीकृति, आयात लगायत अन्य केही आवश्यक भए समयमा छरितो तवरले ती कार्य हरू खरिदकर्ताले गरीदिनुपर्ने ,
  - सम्झौताको प्रावधान बमोजिम उपरोक्त बमोजिमको लागत खरिदकर्ताले व्यहोर्नुपर्ने
  - सम्झौता बमोजिमको गन्तव्यसम्म सुरक्षित रूपमा प्याकिङ्ग गरी पठाउने व्यवस्था आपूर्तिकर्ताले गर्नुपर्ने GCC22
- सम्झौताका विशेष शर्त (SCC) मा उल्लेख भए अनुसार आपुर्तिकर्ताले प्याकिङ्ग, कागजात र चिन्हित (marking) हुनुपर्ने व्यवस्था मिलाउने GCC 22

मूल्य समायोजन (PA)

- कुनै वस्तु वा सेवाको मूल्यमा श्रमिकको ज्याला, निर्माण सामग्रीको ज्याला, ईन्धनको मूल्य, शिरोभार खर्च, मुनाफा आदी मूल्य संरचना (Component of Price)मा समयअन्तरालले पार्ने प्रभावलाई आत्मसात गर्ने विधि वा प्रणालीलाई सार्वजनिक खरिदमा मूल्य समायोजन (Price Adjustment) भनिन्छ ।

- खरिद सम्झौतामा मूल्य समायोजनको प्रावधानले बोलपत्रदातालाई मूल्यमा हुने सम्भावित उतारचढाव बिरुद्ध सुरक्षा प्रदान गरी स्वच्छ एवं प्रतिस्पर्धात्मक मूल्य प्रस्ताव गर्न प्रेरित गर्दछ ।

- मूल्यमा हुने उतारचढावलाई उचित रुपमा समायोजन गर्न निश्चित सूत्रको प्रयोग गरी समायोजन गुणक (Adjustment Factor) वा मूल्य समायोजनको रकम निकाल्ने अन्तराष्ट्रिय अभ्यास रहेको पाईन्छ ।

मूल्य समायोजन (PA)

- सार्वजनिक निकायले मूल्य समायोजन गर्न सकिने कुरा खरिद सम्झौतामा उल्लेख गर्नुपर्छ ।
- खरिद सम्झौतामा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक १२ महिनाभन्दा बढी समयको खरिद सम्झौतामा मूल्य समायोजन हुनसक्छ ।
- NCB Contract मा अप्रत्यासित १०% मूल्य घटबढ भएमा घटे वा बढेको रकममा १०% कट्टा गरेर मात्र मूल्य समायोजन गणना गरिन्छ
- देहायको अवस्थामा मूल्य समायोजन दिनु पर्दैन:
  - ✓ ठेक्का प्राप्त गर्नेको ढिलाईका कारणले समयमा काम सम्पन्न नभएमा
  - ✓ एकमुष्ट कार्यसम्पादन सम्झौता(Lump sum Contract) मा
  - ✓ निश्चित बजेटका आधारमा भएको सम्झौतामा ।
- मूल्य समायोजनको अधिकतम रकम शुरु सम्झौता रकमको २५% भन्दा बढी हुनु हुदैन ।
- मूल्य समायोजनको कारणले खरिद सम्झौता संशोधन गर्नु पर्दैन ।

मूल्य समायोजन (PA)

- खरिद सम्झौतामा मूल्य समायोजनको व्यवस्था गर्दा देहायका कुराहरु उल्लेख गर्नुपर्छः
  - ✓ मूल्य समायोजन गर्ने अवस्था,
  - ✓ निर्धारण गर्ने सूत्र(सम्पन्न भएको काममा लागेको श्रम, सामग्री र उपकरणको मात्र मूल्य समायोजन हुनेगरी),
  - ✓ मूल्य समायोजनको अधिकतम रकम,
  - ✓ मूल्य संरचना,
  - ✓ सम्वद्ध मूल्यसूची,
  - ✓ मूल्य सूची उल्लेख गर्न प्रयोग गरिने मुद्रा र भुक्तानी दिन प्रयोग गरीने मुद्रावीचको विनिमय दरको मापन गर्ने तरीका,
  - ✓ सूत्र प्रयोग गर्न लिईने आधार मिति,
  - ✓ मूल्य समायोजन सूत्र लागू हुने समयको अन्तराल, र
  - ✓ समायोजनवाट देखिनुपर्ने न्यूनतम मूल्य बृद्धि र अन्य शर्त तथा बन्देज ।

मूल्य समायोजन (PA)

- ठेक्का सम्झौतामा नै मूल्य समायोजनको सूत्र उल्लेख गर्नुपर्छ ।
- मूल्य समायोजनमा प्रयोग हुने सुत्र (परामर्श सेवा खरिदका लागि):

$$R_l = R_{lo} \times \left[\ 0.1 + 0.9 \frac{I_l}{I_{lo}}\ \right]$$

- Rl = मूल्य समायोजित पारिश्रमिक
- Rlo = सम्झौतामा उल्लेखित पारिश्रमिक दर
- Il = भुक्तानी गर्दाको समयको सम्वद्ध मूल्यसूची
- Ilo = सम्झौता मितिको सम्वद्ध मूल्यसूची

नेपाल राष्ट्र बैंकले Quarterly Economic Bulletin मार्फत मूल्यसूचीहरु (index) प्रकाशित गर्ने गर्दछ

- ✓ National Consumer Price Index (Kathmandu Valley, Hill, Tarai, Mountain)
- ✓ National Wholesale Price Index (Construction Material, Agricultural Commodities, Imported Commodities, etc)
- ✓ National Salary and Wage rate Index

मूल्य समायोजन (PA)

- मूल्य समायोजनमा प्रयोग हुने सुत्र (सार्वजनिक निर्माणका लागि):

$$Pn=A+bLn/Lo+cMn/Mo+dEn/Eo+$$

- Pn= मूल्य समायोजन गुणक
- A= Bidding Form को Table of Price Adjustment data मा उल्लेख भएको अपरिवर्तनीय अंश (nonadjustable) सूचक (**0.15**)
- b, c, d, ...= निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने सबै सामग्रीहरु (labor, materials, equipment usage, etc.) को अनुमानित लागत अनुमानको गुणाङ्कहरु(**0.85**)
- Ln, Mn , En = विल भुक्तानी गर्नुपर्ने महिनाको तत् तत् सम्वद्ध मूल्यसूचीहरु
- Lo, Mo , Eo = Bidding Form मा उल्लेख गरिएको आधार मिति

- रनिङ्ग विलको भुक्तानी गर्दा भुक्तानी गर्नुपर्ने रकमलाई मूल्य समायोजन गुणकले गुणा गरी भुक्तानी गरिन्छ ।
- पेश्की भुक्तानी गरिएकोमा सो सहितको मूल्यमा समायोजन दिनुपर्छ ।

मूल्य समायोजनमा प्रयोग हुने सुत्र (मालसामान खरिदका लागि):

$$\Delta P = P_0\left(a + b\frac{L_1}{L_0} + c\frac{M_1}{M_0}\right) - P_0$$

in which:

ΔP	=	adjustment amount payable to the Supplier.
P0	=	Contract Price (base price).
a	=	fixed element representing profits and overheads included in the Contract Price and generally in the range of five (5) to fifteen (15) percent.
b	=	estimated percentage of labor component in the Contract Price.
c	=	estimated percentage of material component in the Contract Price.
L0, L1	=	labor indices applicable to the appropriate industry in the country of origin on the base date and date for adjustment, respectively.
M0, M1	=	material indices for the major raw material on the base date and date for adjustment, respectively, in the country of origin.

Change Orders & Contract Ammendments

GCC Clause 32

Scope को परिधिमा रहेर सम्झौतामा व्यवस्था भए बमोजिम कुनै पनि बखत सार्वजनिक निकायले आदेश परिवर्तन गर्न सक्ने

सो का कारण लागत वा अवधि वा दुवैमा समायोजन गर्नुपर्ने र यस वापत आपूर्तिकर्ताको कुनै दावी भए परिवर्तन गर्न आदेश पाएको ३० दिनभित्र पेश गर्नुपर्ने

सम्झौतामा उल्लेख नभएको तर आवश्यक भएको कुनै दावी पहिले नै दुवैपक्ष सहमति हुनुपर्ने र सो दावी आपूर्तिकर्ताले तेश्रो पक्षलाई गरेको भन्दा बढी हुन नहुने

Force Majeure

- परिभाषाः आपूर्तिकर्ता , निर्माणकर्ताको नियन्त्रण बाहिरको कारण, पहिले अनुमान गर्न नसकिएको, पन्छाउन नसकिने तर आपूर्तिकर्ता,निर्माणकर्ताको लापरवाही वा ध्यान नपुगेको कारणबाट नभएको, साथै सार्वजनिक निकायको कारणमा मात्र सिमित नरहेको, युद्ध, द्वन्द, आगलागी, बाढी, महामारी, क्वारेण्टाइन प्रतिबन्ध, ढुवानी अवरोध
- Force Majeure का कारण भएको ढिलाई वा अन्य असफलता वापत आपूर्तिकर्ता,निर्माणकर्ता लाई कार्य सम्पादन जमानत जफत, र पूर्व निर्धारित क्षतिपूर्ति लगाउन वा सम्झौताको अन्त्य नहुने
- **Force Majeure** को परिस्थिति सिर्जना भए आपूर्तिकर्ताले,निर्माणकर्ताले लिखित रूपमा जानकारी गराउनु पर्ने तथा सार्वजनिक निकायबाट अन्यथा निर्देशन भएकोमा बाहेक आपूर्तिकर्ताले सम्झौता बमोजिमको कार्य गर्न हरसम्भव वैकल्पिक प्रयास गर्ने

Packing & Documents,

GCC Clause 22

- सम्झौता बमोजिमको गन्तव्यसम्म सुरक्षित रूपमा प्याकिङ्ग गरी पठाउने व्यवस्था आपूर्तिकर्ताले गर्नुपर्ने
- सम्झौताका विशेष शर्त (SCC) मा उल्लेख भए अनुसार प्याकिङ्ग, कागजात र चिन्हित (marking) हुनुपर्ने
- सम्झौता बमोजिमको गन्तव्यसम्म बीमा र भण्डारण सहित सुरक्षित रूपमा प्याकिङ्ग गरी पठाउने व्यवस्था (ढुवानी) आपूर्तिकर्ताले गर्नुपर्ने तथा सोको लागत सम्झौता अङ्कमा समाहित भएको हुने

GCC Clause 25

चेक जाँच (मालसामान)

- आपूर्तिकर्ताले Schedule of Requirements (SoR) मा उल्लेख भए बमोजिम आफ्नो खर्चमा चेक जाँचको व्यवस्था गराउनु पर्ने
- सम्झौताका विशेष शर्त (SCC) मा उल्लेख भए अनुसार आपूर्तिकर्ताको हातामा, Delivery Point वा अन्तिम गन्तव्यमा वा देशभित्र निर्धारित स्थानमा चेकजाँचको व्यवस्था गराउनु पर्ने र सो क्रममा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात उपलब्ध गराउनु पर्ने
- उक्त जाँचको क्रममा सार्वजनिक निकायको प्रतिनिधि उपस्थित हुनुपर्ने र सो वापतको खर्च SCC मा उल्लेख भए बमोजिम आपूर्तिकर्ताले व्यहोर्ने
- चेक जाँचको समय र स्थान बारे पूर्व जानकारी दिनु पर्ने तथा तेश्रो पक्ष वा उत्पादनकर्ताको सहमति आवश्यक भए आपूर्तिकर्ताले सो लिनुपर्ने

GCC Clause 25

- आपूर्तिकर्ताले चेक जाँचको प्रतिवेदन उपलब्ध गराउनु पर्ने
- चेकजाँचमा फेल भएको वा स्पेशिफिकेसन बमोजिम नभएको सामान सार्वजनिक निकायले खारेज गर्ने सक्ने तथा सो अवस्थामा आपूर्तिकर्ताले सुधार गरी वा प्रतिस्थापन गरी निर्धारित गुणस्तर र स्पेशिफिकेसन बमोजिम मालसामान उपलब्ध गराई सोको चेकजाँच गराउनु पर्ने
- चेकजाँच नगराए पनि वा सार्वजनिक निकायको उपस्थिति नभए पनि वा प्रतिवेदन उपलब्ध नगराए पनि आपूर्तिकर्ताले सम्झौता बमोजिमको वारेण्टी वा आफ्नो दायित्वबाट छुट नपाउने

म्याद थप (EoT)

- सामान्यतया करार सम्झौताको म्याद सम्झौतामा उल्लेख भए कमोजिम २ वटा कारणले थप गरिन्छ ।
  - ✓ **Compensation Event:** कावु बाहिरको परिस्थिति, उपलब्ध गराउनुपर्ने कुराहरु उपलब्ध गराउन नसकेको, कार्यतालिका परिवर्तन भएको
  - ✓ **Variation Order** जारी भई थप काम गर्न थप समय आवस्यक भएको अवस्था।
- ठेक्काको म्याद समाप्त हुनु भन्दा अगावै जमानत, विमा र संशोधित कार्यतालिकासहित निवेदन प्राप्त गर्नुपर्ने ।
- म्याद थप बोलपत्र स्वीकृत गर्ने अधिकारीवाट स्वीकृत गर्नुपर्ने हुन्छ ।
- निर्माण व्यवसायीको,आपुर्तिकर्ताको लापरवाहीको कारणले म्याद थप गर्नु परेकोमा ०.०५% प्रति दिनका दरले बढीमा ठेक्का रकमको १०% सम्म हर्जाना **(Liquidated Damages)** भराई म्याद थप गर्न सकिन्छ ।

म्याद थप (EoT)

खरिद सम्झौताको म्याद थपको निवेदन प्राप्त भएपछि अधिकार प्राप्त अधिकारीले देहायका आधारमा आवस्यक जाँचबुझ गर्न गराउन सक्नेछ ।

- ✓ सम्झौता बमोजिमको काम समयमै सम्पन्न गर्न भर मग्दुर प्रयास गरेको थियो वा थिएन,
- ✓ सार्वजनिक निकायले उपलब्ध गराउनुपर्ने कुराहरु उपलब्ध गराएको थियो वा थिएन,
- ✓ सुरक्षा, सामरिक वा प्रतिरक्षा सम्वन्धी बिषयको कागजात झिकाईएको कारणवाट काममा ढिलाई भएको हो वा होईन,
- ✓ काबू बाहिरको परिस्थितिका कारणवाट काममा ढिलाई भएको हो वा होईन ।
- ✓ सार्वजनिक निकायले कारण विश्लेषण गर्ने र Compensation Event प्रमाणित भएको देखिए सो बराबर म्याद थप गर्ने, अन्यथा पूर्व निर्धारित क्षतिपूर्ति लगाउने

ध्यान दिनुपर्ने विषय

- आपूर्तिकर्ताले राम्रो काम गर्नेभन्दा पनि सार्वजनिक निकायको पहलमा मात्र सम्झौता बमोजिम कार्य सम्पादनमा अग्रसरता लिने
- गुणस्तर कायम गर्न उचित प्रबन्ध र चेकजाँचको व्यवस्था गर्ने
- मोबिलाइजेशन पेश्की र मूल्य समायोजन अनिवार्यता होइन, सार्वजनिक निकायले दिने वा नदिने व्यवस्था गर्न सकिने (तर बोलपत्र कागजात तयारी चरणमा निर्णय हुनुपर्ने)
- भेरिएशन आदेश न डर हो, न फेसन हो, आवश्यकता हुन सक्छ तर औचित्य र पुष्ट्याँई आवश्यक

ध्यान दिनुपर्ने विषय

- सम्झौता अवधि थप गरिनु अर्को पक्षको अधिकार होइन, compensation event (क्षतिपूर्ति घटना) को आधारमा औचित्य पुष्टि भए थप गर्न सकिने

- सम्झौता अवधि थप गर्न अर्को पक्षले म्याद अगावै निवेदन सहित आवश्यक कागजात पेश गर्नुपर्ने, अन्यथा सार्वजनिक निकाय म्याद थप गर्न बाध्य नहुने

- पूर्व निर्धारित क्षतिपूर्ति लगाएको २०१ दिनमा सम्झौता बमोजिम काम सम्पन्न नभए सम्झौता अन्त्य गर्नुपर्ने

Thank You!

सार्वजनिक खरिदका बर्तमानका केहि मुघ्दाहरु (Issues)

- सार्वजनिक निकायले खरिद कार्यहरु गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ बमोजिमको कार्यविधि पुरा गरी गर्नु पर्ने ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को प्रतिकूल हुने गरी गरिएको खरिद बदर तथा अमान्य हुने ।
- सरकारी खरिद निकाय बाहेकका अन्य सार्वजनिक निकायहरुमा खरिद सम्बन्धी छुट्टै कानूनी व्यवस्था भएकोमा यस ऐनसंग वाझिएको हदसम्म सार्वजनिक खरिद ऐन अनुकूल हुने गरी स्वत: संशोधन भएको मानिने (ऐनको दफा ७५ (२)) ।

- पारदर्शिता कायम गर्ने बिषय,
- जवाफदेहिता तथा विश्वसनियता अभिबृद्धि गर्ने, बिषय,
- स्वच्छता तथा ईमान्दारिताको विकास गर्ने, बिषय,
- प्रतिस्पर्धा प्रवर्द्धनमा जोड दिने, बिषय,
- दक्षता तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, बिषय,
- मितव्ययीता तथा अधिकतम प्रतिफल हासिल गर्ने, बिषय,
- सुशासनको प्रत्याभूति दिने बिषय,
- म्याद थपका बिषय
- भेरीएसन अदेशका बिषय
- EGP को बिषय

Thank You!